

वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ,
परभणी अंतर्गत मौजे जिरेवाडी, ता.परळी
वैजनाथ, जि.बीड येथे शासकीय कृषि
महाविद्यालय स्थापन करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : मकृवि-१२२३/प्र.क्र.१८१/७-अ,
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : १३ ऑक्टोबर, २०२३.

संदर्भ :- महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे यांचे जा.क्र.मकृप/शिक्षण-१/
१९९/२४४७ दि.२३.०८.२०२३ रोजीचे पत्र

प्रस्तावना:

वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी या कृषि विद्यापीठाची स्थापना दि.१८ मे १९७२ रोजी झाली आहे. वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठाच्या कार्यक्षेत्रात आठ जिल्ह्यांचा समावेश आहे. बीड जिल्हा हा मराठवाडा विभागात स्थित असून, त्याअंतर्गत बीड, शिरूर (कासार), परळी वैजनाथ, अंबाजोगाई, केज, धारूर, गेवराई, माजलगाव, पाटोदा, आष्टी आणि वडवणी हे तालुके आहेत.

बीड जिल्ह्याची सुपीक जमीन आणि अनुकूल हवामानामुळे ती विविध पिकांच्या लागवडीसाठी योग्य ठरते. परळी वैजनाथ तालुक्यात खरीप व रब्बी हंगामात वेगवेगळी पिके घेतली जातात. जसे ज्वारी खरीप व रब्बी हंगामात कापूस, सोयाबीन ही महत्वाची नगदी पीके आहेत. इतर पिकांमध्ये बाजरी, गहू, तूर, हरबरा, करडई, मूग, उडीद, तीळ, जवस, मसूर, मिरची, ऊस, कांदा, वगैरे अन्य पिकेही घेतली जातात. फळ पिकात आंबा, पेरु, जांभूळ, सीताफळ व लिंबूवर्गीय पिके घेतली जातात. साखर उत्पादनासाठी वापरला जाणारा उच्च दर्जाच्या ऊस उत्पादनासाठी जिल्हा ओळखला जातो. तसेच, तेलबिया आणि भाजीपाला उत्पादनात बीड जिल्हा अग्रेसर आहे. परळी वैजनाथ शहरातील बाजारपेठ बरीच मोठी असून धान्यव्यापाराचे हे एक केंद्र समजले जाते. परळी वैजनाथ हे रेल्वे स्थानक असून रुंदमापी लोहमार्ग येथे आहेत.

२. वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठांतर्गत मौजे जिरेवाडी, ता.परळी वैजनाथ, येथे कृषि महाविद्यालय सुरु झाल्यास शालेय व उच्च माध्यमिक शिक्षण घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना शेती विषयक ज्ञान घेणे सोयीचे होणार आहे. विद्यार्थ्यांना कृषि विषयक शिक्षण मिळाल्यास शेती सुधारण्यास व पर्यायाने आर्थिक परिस्थिती सुधारण्यास मदत होणार आहे. आर्थिक परिस्थिती सुधारल्यास ते देशाच्या मुख्य प्रवाहात सामील होऊन आर्थिक व सामाजिक परिस्थिती सुधारण्यास मदत होणार आहे.

३. भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद, नवी दिल्ली यांच्या ५ व्या अधिष्ठाता निकषानुसार ६० विद्यार्थी प्रतिवर्ष प्रवेश क्षमतेचे नवीन कृषि महाविद्यालय स्थापन करण्यासाठी किमान ३० हेक्टर जमिनीची

आवश्यकता आहे. बीड जिल्ह्यातील परळी वैजनाथ तालुक्यामधील मौजे जिरेवाडी शिवारातील शासकीय जमीन गट क्र.३९६ (गायान जमीन) याचे एकूण क्षेत्र ६१ हे.९९ आर जमीनीपैकी आवश्यक ३० हेक्टर जमीन कृषि महाविद्यालय स्थापन करण्यासाठी प्रस्तावित आहे.

४. वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी अंतर्गत मौजे जिरेवाडी, ता.परळी वैजनाथ, येथे कृषि महाविद्यालय स्थापन करण्याच्या प्रस्तावास महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषदेच्या दि.१४.०८.२०२३ रोजी संपन्न झालेल्या ११२ व्या बैठकीमध्ये ठराव क्र.०१/११२/२०२३, दि.१४.०८.२०२३ अन्वये मान्यता प्रदान केली असून, सदरच्या प्रस्तावास कृषि परिषदेने शासनाकडे शिफारस केलेली आहे. वरील सर्वबाबींचा विचार करता वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी, अंतर्गत मौजे जिरेवाडी, ता.परळी वैजनाथ, जि.बीड येथे शासकीय कृषि महाविद्यालय स्थापन करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

१. वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी अंतर्गत बीड जिल्ह्यातील मौजे जिरेवाडी, ता.परळी वैजनाथ येथील शासकीय जमीनीवर ६० विद्यार्थी प्रती वर्ष प्रवेश क्षमता असलेले शासकीय कृषि महाविद्यालय सुरू करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
२. भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद, नवी दिल्ली यांच्या ५ व्या अधिष्ठाता समितीच्या निकषानुसार शिक्षकीय ४५ व शिक्षकेतर ४३ पदे निर्माण करण्यास उच्चाधिकार समितीच्या मान्यतेच्या अधीन राहून मान्यता देण्यात येत आहे.
३. शिक्षकीय/शिक्षकेतर पदांच्या वेतनासाठी रु.५५१९.८६ लाख, आवर्ती खर्च रु.११२.९२ लाख व अनावर्ती खर्च रु.९७६९.०० लाख असा एकूण रु.१५४०९.७८ लाख खर्चास मान्यता देण्यात येत आहे.
४. परळी वैजनाथ, बीड येथे शासकीय कृषि महाविद्यालयासाठी आवश्यक मनुष्यबळ व इतर पायाभूत सुविधा उपलब्ध झाल्यानंतर विद्यार्थ्यांची प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यात यावी.
५. सदर शासन निर्णय मा.मंत्रीमंडळाच्या दि.१६/०९/२०२३ रोजी दिलेल्या मान्यतेच्या अनुषंगाने तसेच, वित्त विभाग अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक २७५/२०२३/व्यय-१, दि.०६.१०.२३ अन्वये मिळालेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.
६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २०२३१०१३१९००४९५४०९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(प्रतिभा पाटील)

उप सचिव महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.राज्यपाल महोदय यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई.

२. मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
३. मा.उपमुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा.मुख्य सचिव यांचे सहसचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई,
६. प्रधान सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहायक, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. सदस्य सचिव तथा महासंचालक, महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे.
८. कुलगुरु, वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी.
९. कुलसचिव, वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी.
१०. नियंत्रक, वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी.
११. जिल्हाधिकारी, बीड.
१२. उपविभागीय कृषि अधिकारी, बीड.
१३. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखापरीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागपूर.
१४. जिल्हा कोषागार अधिकारी, बीड/ उप कोषागार अधिकारी, बीड.
१५. मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, कोकण भवन, नवी मुंबई.
१६. उप लेखा परीक्षक (वरिष्ठ), स्थानिक निधी लेखा, कोकण भवन, नवी मुंबई.
१७. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
१८. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
१९. अवर सचिव वित्त विभाग (व्यय-१), मंत्रालय, मुंबई.
२०. अवर सचिव नियोजन विभाग (कार्यासन- १४३१), मंत्रालय, मुंबई.
२१. निवडनस्ती (कार्यासन-७ अ).